

Ксенія НІКОЛАЄНКО

студентка 1 курсу

факультету філології та соціальних комунікацій

Науковий керівник: **Софія ФЛОНЕНКО**

д. філол. н., проф. (БДПУ)

ПОЕТИКА МІНЛИВОГО ПОВСЯКДЕННЯ В «АВТОБІОГРАФІЇ» АГАТИ КРІСТІ

«Аби розважитись» і не будучи активісткою статевої рівності, у поважному віці королева детективу Агата Крісті береться за дискусійний жанр автобіографії, який феміністична критика вважає суто жіночим. «Автобіографія» письменниці починається наприкінці Вікторіанської епохи, йде крізь дві світові війни і завершується в 1960-х роках. Ідентифікації автобіографії як жанру присвятили наукові праці Ф. Лежен, Ж. Гюсдорф, Р. Паскаль, С. Сміт, Д. Уотсон, Е. Єлінек та ін. Проблема повсякдення розглядалася представниками різних галузей наукових знань, а саме: Г. Гегелем, А. Людтке, М. Костомаровим, М. Толстим, З. Фройдом та ін.

Актуальність обраної теми зумовлена інтересом до репрезентації повсякдення на межі епох, що відображено в жанрі автобіографії крізь призму жіночого сприйняття. Узавши за основу визначення П. Бергера й Т. Лукмана, під повсякденням ми розуміємо сукупність складових життя, що певним чином інтерпретуються людьми і набувають суб'єктивної значущості [1, с. 38]. Акцент робимо на таких, як їжа, одяг, дозвілля і дім, тобто матеріальних. Мінливими вони стають частіше під впливом зовнішніх чинників, ніж з волі індивіда. **Метою** нашої розвідки є проаналізувати поетику повсякдення в «Автобіографії» Агати Крісті («Autobiography», 1977). Використовуємо біографічний і культурно-історичний **методи**.

«Грубе століття ненажер? Так, але водночас століття радості й насолоди» [2]: схильність до гурманства автогероїня з серйозністю вважає частиною себе. Навіть своїм першим спогадом обирає торт з трьома свічками і крихітного павучка, що хоче зазіхнути на нього. Кулінарне розмаїття впроваджує в її родині мати Клара Міллер і Бабуся-Тігонька, які часто експериментують з меню, проте ніколи – з розкладом прийомів їжі. Місіс Міллер зазвичай наказує купувати лише необхідну кількість продуктів, а Бабуся-Тігонька щедро запасає усього про всяк випадок. Якщо в дитинстві, наприкінці ХІХ століття, Агата за раз куштує стейк, шарлотку, голівку сиру і десерт, то дорослою, під час Першої світової війни та пізніше, вона задовольняє себе чимось одним.

«Хвилинку-хвилинку! Сукні у ті часи були дійсно сукнями!» [2]. Говорячи про «ті часи», Агата Крісті знову має на увазі своє дитинство. Вона зворушливо описує кольори (переважають синій, чорний та рожевий), тканини (частіше муслін, крепдешин, оксамит) й нюанси популярних туалетів (особливо завиті, довгі, не завжди свої пасма). Коли їй 17, у розпорядженні є три сукні й капелюшок. Інколи тенденції зовнішнього вигляду викликають подив і навіть співчуття. Бабуся Б., прямуючи у гості до Бабусі-Тігоньки, неодмінно втискає свої набряклі ноги в модні черевики на гудзиках, попри те, що відчуває біль і не може взутися самотійно.

Виявляючи таку цікавість до красивого вбрання, двічі заміжня, вона так і не приміряє на себе весільну сукню.

«Я ніколи не знала, що таке нудьга й понуре «мені нічого робити»» [2]. Більшість захоплень Агати Крісті з'являються саме в дитинстві. Окрім прийомів, ігор у гольф чи крокет, розваг з хатніми песиками, мандрівок, мистецтва, яскраво виділяються різного роду вигадки. Місіс Міллер створює для маленької Агати Допитливу свічку, старша сестра Медж жахає своєю кровожерливою близнючкою, бабусі грають з Агатою в курча, сама Агата в товаришує з невидимими гуманізованими кошенятами, а доньці Розалінді розповідає про Синього та Червоного ведмежат. Також автогероїня обожнює грати в дім, і не лише ляльковий.

«Дім! Благослови, Господь, дім!» [2]. Скільки б місць проживання Агата Крісті не змінювала (жила навіть у «стаєнному» будиночку, дійсно перебудованому зі стаєнь), ніде не могла відчувати себе саме «вдома». Тільки в Ешфілді, де народилася і росла. З її слів не можна дізнатися про кількість кімнат, стиль, вид з вікна маєтку Міллерів, але завдяки окремим деталям уявлення про нього складається найширше. Автогероїня називає ключову рису Вікторіанської епохи: батько – фундамент дому. Під впливом Фреда Міллера Ешфілд наповнюється колекціями картин маслом, старовинних меблів, порцеляни. Він диктує порядок, хоча багато в чому поступається дружині, і є першим, хто має піклуватися про родину. Рідний дім у Торкі має настільки велике значення для Агати Крісті, що все життя приходить до неї у снах. Фактично на його території залишається тільки «хоробра араукарія».

Отже, повсякдення в «Автобіографії» Агати Крісті відображується завдяки спогляданню. Предмети більшою мірою набувають духовного, ніж практичного значення. Вона забезпечує достатнім текстовим простором страви, вбрання, розваги, будинки не тому, що пристрасно захоплена ними, хоча матеріальні блага, а тому, що вони справляють враження, спонукають до роздумів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Москва: Издательство «Медиум», 1995. 323 с.
2. Крісті А. Автобіографія. URL: <https://readli.net/avtobiografiya-2/>

Ольга ПОНОМАРЬ,

студентка 3 курсу

факультету філології та соціальних комунікацій

Науковий керівник: **Ольга НОВИК,**

д. філол. наук, професор (БДПУ)

РЕАЛІЗМ У ЗМАЛЮВАННІ ОБРАЗІВ У ТВОРАХ МИТРА ОЛЕЛЬКОВИЧА

Актуальність дослідження. На зміну романтизму у 19 столітті прийшов реалізм, який набув великої популярності. Багато авторів використовували його у створенні різних образів. У збірці «Українські писання» Митрофана Александровича також є декілька творів, які наповнені